

Ontwerpadvies online module 'Lerarenuitswisseling in de Euregio: didactiek en praktijk'

Citation for published version (APA):

Rusman, E., & Diddersen, W. (2012). *Ontwerpadvies online module 'Lerarenuitswisseling in de Euregio: didactiek en praktijk'*. Open Universiteit.

Document status and date:

Published: 20/03/2012

Document Version:

Peer reviewed version

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

<https://www.ou.nl/taverne-agreement>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

pure-support@ou.nl

providing details and we will investigate your claim.

Downloaded from <https://research.ou.nl/> on date: 22 Sep. 2023

Open Universiteit
www.ou.nl



Ontwerpadvies Online module 'Lerarenuitwisseling in de Euregio: didactiek en praktijk'



15 maart 2012

Advies: CELSTEC, Open Universiteit, Heerlen
Dr. Ellen Rusman en Drs. Wim Dideren



Opdrachtgever: Talenacademie, Heerlen



Ontwerpadvies Online module 'Lerarenuitwisseling in de Euregio: didactiek en praktijk'

1. INLEIDING EN ACHTERGROND	4
Achtergrond van de vraag	4
Doelgroep(en) en stakeholders	4
Leerdoelen	5
Randvoorwaarden en uitgangspunten	5
Huidige en gewenste situatie	5
2. AANPAK	6
Activiteiten	6
Analyseraamwerk	6
3. ANALYSE	8
Analyse Euregio-module (Linguacluster)	8
Analyse Euregio-module (Euregioschool)	10
Overkoepelend	12
4. METHODISCH-DIDACTISCH ADVIES EN AANBEVELINGEN	13
Additionele uitgangspunten	13
Doelgroep, voorkennis en leerdoelen	13
Methodisch-didactische structuur	14
Algemene aanbevelingen voor ontwikkeling van een online module	19
5. BRONNEN	21
6. BIJLAGE: VOORBEELDEN VAN WERK-OF ACTIEWOORDEN	22

1. Inleiding en achtergrond

Achtergrond van de vraag

De Talenacademie (www.talenacademie.nl) is partner in het Linguacluster project en het Euregioschool project. De Talenacademie heeft voor deze twee projecten materiaal ontwikkeld, dat uiteindelijk moet uitmonden in een e-learning module voor de lerarenopleiding in de Euregio Maas-Rijn t.b.v. (na)scholing van leraren¹. Deze module heeft een drieledige doelstelling:

1. de inhoud moet onder (aankomende) leraren de interesse voor het thema en de (leer) mogelijkheden van de 'Euregio' wekken
2. de module moet voor (aankomende) leraren ondersteunend zijn bij de samenwerking met een partnerschool over de grens (uitwisselingsdidactiek)
3. de module moet voor (aankomende) leraren ondersteunend zijn bij een verblijf op de partnerschool (bijvoorbeeld korte stage) waarbij op een Euregiopartnerschool hun eigen moedertaal als vreemde taal wordt gegeven. Deze voorbereiding geldt voor alle typen leraren, dus zowel mét als zonder een taalinhoudelijke achtergrond. De partnerscholen zijn scholen van primair en secundair onderwijs; de lessen worden gegeven aan leerlingen tussen de 8 en de 15 jaar.

De module bestaat op dit moment inhoudelijk uit de volgende onderdelen:

- 1) Cultural awareness - Bewust zijn van interculturele verschillen
- 2) Uitwisselingsdidactiek - Hoe zet je een uitwisseling op in het bewustzijn van interculturele verschillen? Dit onderdeel bevat ook praktische vragen met voorbeelden.
- 3) Lesgeven op de partnerschool - Hoe geef je les in je moedertaal als vreemde taal?

De module zal, waarschijnlijk vrijblijvend (dus zonder inhoudelijke verplichting gekoppeld aan studiepunten), door verschillende lerarenopleidingen in de Euregio worden aangeboden.

Doelgroep(en) en stakeholders

Doelgroep:

- De module is zowel bedoeld voor studenten van de lerarenopleiding als voor docenten (als vorm van nascholing) die een samenwerking met een school over de grens willen opzetten en/of les in 'hun moedertaal als vreemde taal' willen gaan geven

Overige (mogelijke) stakeholders:

- Opdrachtgever (Talenacademie)
- Lerarenopleidingen in de Euregio
- Peerdocenten in de Euregio die ook een korte stage lopen of anderszins deelnemen aan een Euregionale uitwisseling
- Euregio basisscholen:
 - o Leiding
 - o Ontvangende docent(en)
 - o Leerlingen (van 8 t/m 15 jaar)

¹ Overall waar u in deze rapportage 'leraren' leest worden ook 'leraressen' bedoeld

Leerdoelen

⇒ nog specifiek te definiëren (afgeleid van de achtergrond en randvoorwaarden)

Randvoorwaarden en uitgangspunten

- Module van maximaal 27 studieuren, exclusief lesgeven op de partnerschool.
- Module moet individueel en zelfstandig (in principe zonder verdere docentbegeleidingsuren) online te doorlopen zijn
- Uiteindelijke hosting van de module zal niet door de lerarenopleidingen worden gedaan. Dit zou op een alternatief centraal punt moeten gebeuren.
- Het bestaande materiaal is momenteel verdeeld over 2 wikis²:
<http://linguacluster6nl.wikispaces.com/home>
<http://euregioschoolnl.wikispaces.com/home>

Huidige en gewenste situatie

Op dit moment bevat de module met name materiaal met een sterk inhoudelijke invalshoek en een beperkt aantal didactische elementen (instructies, aanwijzingen e.d.).

De uiteindelijke gewenste situatie is een zelfstandig bestudeerbare en methodisch-didactisch sterk gestructureerde online module van max. 27 studieuren.

Het uiteindelijke advies bevat een methodisch-didactische aanpak om op basis van het bestaande materiaal en voor genoemde doelgroep(en) een online module voor afstandsleren op te leveren.

² Beide wiki's zijn niet als 'member' maar als 'guest' bekeken

2. Aanpak

Activiteiten

De volgende activiteiten zijn achtereenvolgens verricht om tot de conclusies en aanbevelingen te komen en deze aan de opdrachtgever te communiceren:

1. **uitwerking gedetailleerde opdrachtbeschrijving en check van deze beschrijving** met opdrachtgever op wederzijds begrip van opdracht
2. **uitwerking analyseraamwerk(en)**: als raamwerk voor de analyse van het online materiaal is gebruik gemaakt van een combinatie van aandachtspunten uit literatuur over de kwaliteit van online materiaal-en cursusprogramma's
3. **analyse van bestaand materiaal en doelgroep(en)**, beschikbaar op 2 Wiki's (LinguaCluster & Euregioschool), aan de hand van het analyseraamwerk, de gedetailleerde opdrachtbeschrijving en ervaring met de ontwikkeling van online leeromgevingen
4. **formuleren methodisch-didactisch advies en aanbevelingen** aan de hand van de analyseresultaten
5. **opstellen schriftelijke adviesrapportage (pdf) en mondelinge (na)bespreking** van deze rapportage bij oplevering

Analyseraamwerk

Voor het analyseraamwerk maken we gebruik van Weston, Gandell, McAlpine & Finkelstein (1999), zoals gedetailleerd uitgewerkt in DeKeyser, Huisman, Rusman, Schlusmans & Wagemans (2000). Figuur 1 geeft een overzicht van de aandachtspunten die, volgens dit raamwerk, voor het ontwikkelen van onderwijsmateriaal voor een elektronische leeromgeving van belang zijn.



Figuur 1: Aandachtspunten bij ontwerp en ontwikkeling van online onderwijsmateriaal

Naast dit analyseraamwerk zijn een aantal bronnen bekeken, op aanvullende aandachtspunten voor de ontwikkeling van kwalitatief goed online leermateriaal, namelijk:

- MacDonald & Thompson (2005)
- Kennisnet (2007) & Kennisnet (2009)
- Shelton & Isernhagen (2012)

Dit leverde de volgende additionele aandachtspunten op die met het raamwerk van Weston e.a. zijn geïntegreerd:

Additione(e)(e) aandachtspunt(en)	Ondergebracht onder categorie Weston e.a.
Groepering, Leraar/studentrollen (wie doet wat wanneer), communicatie	Onderwijskundig ontwerp: Werkvormen en communicatie
Bronnen: literatuur, simulaties/animaties, modellen, instrumenten (software/templates) Diversiteit media-en interactie vormen, zoals tekst, beeld, geluid en tussen mensen & inhoud en mensen & mensen + verschillende kwaliteit versies (ivm downloadmogelijkheden)	Leerstof: Diversiteit bronnen en media
Technische ondersteuning/helpdesk/handleidingen	Aanvullende aspecten elektronische leeromgeving: Help/ondersteuning
Beroepsmatige/Sociale context: studenten, leraren, experts, opdrachtgevers etc.	Onderwijskundig ontwerp: Context en sociaal netwerk
Registratie	Aanvullende aspecten elektronische leeromgeving: Registratie
Intellectuele eigendomsrechten en gebruiksvoorwaarden	Leerstof: Eigendomsrechten en gebruik
Back-ups	Aanvullende aspecten elektronische leeromgeving: Back-ups
Afsluiting (formele/informele afsluiting: tentamen/beoordeling; vragenlijst/evaluatieformulier; ideeënbus)	Onderwijskundig ontwerp: Afsluiting
Toegankelijkheid voor iedereen, ook voor leerlingen met handicaps/zintuiglijke problemen	Presentatie: Toegankelijkheid
Gebruikersgemak	Aanvullende aspecten elektronische leeromgeving: Gebruikersgemak
Reactiesnelheid/beschikbaarheid terugkoppeling	Onderwijskundig ontwerp: Feedback
Multimediaprincipes: gelijktijdigheid, nabijheid, gerichtheid, verscheidenheid en spaarzaamheid	Presentatie: Multimediaprincipes
Lengte beeldschermtekst	Presentatie: Tekstlengte
Functionele structuur vs. reikwijdte/bereik van informatie en verwijzingen (hyperlinks), bijv.	Aanvullende aspecten elektronische leeromgeving: Navigatie en structurering
Printprocesverplaatsing	Aanvullende aspecten elektronische leeromgeving: Printprocesverplaatsing
Doorzoekbaarheid/vindbaarheid (gebruik metadata/taxonomie/indexering)	Aanvullende aspecten elektronische leeromgeving: Zoek-en vind-ondersteuning
Herbruikbaarheid en transfer- (her)bruikbaar en toepasbaar binnen elektronische leeromgevingen van verschillende organisaties	Leerstof: (Her)bruikbaarheid en transfer
Gebruik van standaarden voor data-opslag en uitwisseling	Aanvullende aspecten elektronische leeromgeving: Gestandaardiseerde data
Informatie over technische kenmerken materiaal voor gebruiker (noodzakelijke hardware, besturingssystemen, browser, verbinding, extra programma's etc.)	Aanvullende aspecten elektronische leeromgeving: Info over technische kenmerken materiaal

3. Analyse

Analyse Euregio-module (Linguacluster)

Deze Wiki-module (zie: <http://linguacluster6nl.wikispaces.com/home>) bestaat uit drie delen: uitwisselingsdidactiek/praktische organisatie, cultural awareness en buurtaalonderwijs en beoogt aanstaande leraren voorbereiden op de grensoverschrijdende scholensamenwerking met scholen aan de andere kant van de grens (de 'Euregiocompetentie'). Er is een Nederlandse, Franse en Duitse versie van het materiaal beschikbaar.

Opvallende punten:

Interactiviteit en navigatie

- ⇒ menustructuur zit rechts ipv links
- ⇒ koppen titels pagina's soms niet inhoudelijk (bijv. Home1_NL op http://linguacluster6nl.wikispaces.com/Home1_NL)
- ⇒ De deelonderwerpen van de Euregiocompetentie zijn niet allen weer in de menustructuur vertegenwoordigd (bijv. de link 'buurtaalonderwijs' leidt naar een andere wiki, nl: <http://euregioschoolnl.wikispaces.com/home>) of 'dubbel' vertegenwoordigd (bijv. cultural awareness/intercultureel leren wordt verschillende malen en op verschillende niveau's in de menu-structuur genoemd)
- ⇒ navigatie werkt zowel via 'links' op pagina's als via de menustructuur aan de linkerkant: dit is verwarrend. Bijv. zowel de link 'praktische organisatie' op de pagina http://linguacluster6nl.wikispaces.com/Home1_NL als de link 'praktische organisatie' onder 'uitwisselingsdidactiek' leiden naar dezelfde pagina: <http://linguacluster6nl.wikispaces.com/Praktische+organisatie>
- ⇒ sommige links lijken niet te werken omdat een deel van de link niet 'aanklikbaar' is (bijv. bij 'Deel 1_opdracht' is 'Deel1_' niet aanklikbaar, alleen 'opdracht')
- ⇒ de mindmaps zijn handig maar door de manier waarop ze gebruikt zijn wordt de indruk gewekt dat ze ook een navigatiefunctie hebben. Ze zijn zichtbaar, maar er wordt verder in de tekst niet aan gerefereerd. Elementen zijn echter niet 'aanklikbaar'
- ⇒ De link 'Deel 2 – subtaken' onder 'Cultural awareness' werkt niet. Of is dit de deel 2 die al op de pagina van deel 1 wordt vermeld? (<http://linguacluster6nl.wikispaces.com/Intercultureel+leren-+opdrachten>)
- ⇒ Als ik op 'Deel 3- opdracht' klik dan zie ik hetzelfde als onder 'Deel 1- opdracht' (<http://linguacluster6nl.wikispaces.com/Intercultureel+leren-+opdrachten>)
- ⇒ De nummering van de awareness bronnen hebben voor de gebruiker geen logica (bijv. 1, 2, 3, 31, 4 en 6). Ook is bijv. nr. 61 de terugkoppeling op nr. 6.

Leerstof: materiaal, presentatie en taalgebruik

- ⇒ 'uitwisselingsdidactiek' en 'praktische organisatie' worden door elkaar gebruikt in de opsomming van de 3 deelonderwerpen van de Euregiocompetentie; 'intercultureel leren' en 'cultural awareness' worden in de menustructuur en de 'koppen' van de pagina's voor hetzelfde gebruikt (<http://linguacluster6nl.wikispaces.com/Intercultureel+leren>) => consistente naamgeving is belangrijk
- ⇒ inhoud en didactische functionaliteit lopen op dit moment in de structuur van het materiaal en de navigatiestructuur door elkaar (bijv. verschil tussen (leer)activiteiten en bronnen en inhoud als 'cultural awareness' en uitwisselingsdidactiek)
- ⇒ Veel van de beschikbare bronnen zijn niet gekoppeld aan opdrachten en het is daarmee niet duidelijk wat hun functie is/zou moeten zijn

- ⇒ De pagina (<http://linguacluster6nl.wikispaces.com/Intercultureel+leren>) bevat een inleidende tekst op hetgeen gaat komen, inclusief doelen/leeractiviteiten: “We willen met u twee zaken bespreken:
 - Stap 1: Wat is cultural awareness? We willen u aan de hand van een aantal voorbeelden en opdrachten kennis laten maken met een aantal theorieën en aspecten van intercultureel leren die een stap verder gaan dan het 'typische' (de Hollandse haring, de Duitse Bratwurst, de Luikse wafel) en die de theoretische achtergrond vormen van
 - Stap 2. Hoe kunt je het in de les gestalte geven? U krijgt een aantal voorbeelden en werkt zelf een lesvoorbeeld uit.”
 Dit type ‘inleidende en structurerende’ tekst is niet beschikbaar voor de 2 andere deelonderwerpen (uitwisselingsdidactiek en praktische organisatie) onder dezelfde kop
- ⇒ De pagina’s <http://linguacluster6nl.wikispaces.com/Praktische+organisatie> en <http://linguacluster6nl.wikispaces.com/Organisatie> bevatten vrijwel dezelfde informatie
- ⇒ Is de inhoudelijke structuur niet eigenlijk tweeledig: uitwisselingsdidactiek (met de onderdelen praktische organisatie en cultural awareness) en buurtaalonderwijs ipv 3 delig?
- ⇒ Er worden verschillende termen gebruikt voor leeractiviteiten: taak, opdracht, subtaak en deel_opdracht. Deze worden niet consistent gebruikt, bijv. als ik op ‘Taak1’ in het menu klik kom ik terecht bij ‘Opdracht 1’

Onderwijskundig ontwerp

- ⇒ binnen verschillende bronnen zitten min of meer ‘opdrachten’ verstopt (bijv. binnen het document ‘Linguacluster_Handleiding.pdf’). Opdrachten (en feedback) zouden binnen een nieuwe structuur een leidende rol moeten krijgen.
- ⇒ De opdrachten die staan vermeld onder ‘uitwisseling’ zijn zeer algemeen geformuleerd. Het is niet duidelijk hoe deze opdrachten samenhangen met bronnen, richtlijnen, checklists en criteria waar studenten voor bijv. het opstellen van het verslag (minimaal) aan zouden moeten voldoen en die binnen de wiki beschikbaar zijn gemaakt. Bij ‘Deel2’ van de opdracht is dit wat verder uitgewerkt dan bij deel 1. Beide opdrachten zijn vooral gericht op het ‘praktische deel’ van de uitwisseling. Het is niet direct duidelijk welke doelen met het maken van de opdrachten worden nagestreefd.
- ⇒ Online evaluatieformulier is gericht op leraren van de lerarenopleiding, niet op de studenten die de module volgen
- ⇒ De ‘opdrachten’ voor leraren die een stage moeten voorbereiden en de ‘opdrachten’ voor leerlingen (die ze in het kader van bijv. een Euregioproject kunnen doen) lopen door elkaar
- ⇒ ‘Voorbereiding’, ‘Vormen’ en ‘Opdrachten’ onder bronnen lijken inhoudelijk sterk op elkaar. Klopt dit inderdaad?
- ⇒ Er is geen terugkoppeling op de taken (bijv. taak 1 t/m 3 onder ‘Cultural awareness’)

Analyse Euregio-module (Euregioschool)

Deze module (zie: <http://euregioschoolnl.wikispaces.com/home>) informeert over het project Euregioschool, buurtaalonderwijs en (didactische en praktische) aanpakken voor het stimuleren van (taal)uitwisseling en vroegtijdig vreemde taalonderwijs via een uitwisseling voor de leeftijdsgroep 8 tot 15 jaar. Contact met leeftijdgenoten die de doeltaal als moedertaal spreken kan voor leerlingen van doorslaggevend belang voor de motivatie ten aanzien van het leren van een andere taal zijn. Uitwisseling, virtueel en reëel, biedt hiervoor ondersteuning. De nadruk hierbij ligt vooral op het luisteren en spreken van de doeltaal. Uiteindelijke doel van het project is doorlopende 'taal'-leerlijn van groep 1 tot groep 8, als voorbereiding op taalonderwijs in het voortgezet onderwijs. Er is een Nederlandse en Duitse versie van het materiaal beschikbaar.

Opvallende punten:

Interactiviteit en navigatie

- De link vanaf de pagina (<http://euregioschoolnl.wikispaces.com/Drie+uitgangspunten>) naar het LinguaCluster-deel met inhoud creëert verwarring t.a.v. navigatie.
- In de Duitse vertaling van de pagina's 'Euregioschool Module' en 'Drie onderdelen' zijn op de pagina's links naar andere onderdelen beschikbaar. Dit is niet zo op de Nederlandstalige pagina's.
- De volgende links op de pagina 'MTaVT_intro' linken naar andere pagina's, maar komen niet terug in de het menu in de rechterkantlijn:
 - 1) Ik wil meer weten over taalverwerving van kinderen ...
 - 2) Ik wil graag weten hoe het voelt als je de taal niet kent....
 - 3) Ik wil graag meer over leerdoelen weten ...
- De tabel met 'Didactiek vroegtijdig Engels' bevat links naar aparte pagina's, waar elk van de onderwerpen (motiverend, levensecht etc.) besproken worden. Deze pagina's komen echter overeen met de pagina's waar naar gelinkt wordt vanuit het menu in de rechterkantlijn (levensecht, motiveren etc.). In de tabel staan echter 10 onderwerpen, in de kantlijn 12 ('Zingen en Rijmen' en 'Terminologie' staan niet in de tabel).
- Op de pagina 'Motivatie' staat een link over 'Taaltaken'. Dit doorlinken kan tot 'verdwalen' leiden. De pagina 'Taaltaken' is niet vanuit het menu benaderbaar.
- Op de pagina 'Taaltaken' zou je moeten kunnen doorlinken naar een webquest over Nederland voor Duitstalige leerlingen. Deze link werkt echter niet meer (zie: <http://nvtduitsland.webquestmaker.nl/project/1729281>), omdat Kennisnet Webmaker heeft gestopt (zie: <http://webmaker.kennisnet.nl/>)
- Op de pagina 'MTaVT_spel' (http://euregioschoolnl.wikispaces.com/MTaVT_spel) staat een verwijzing zonder link ('In deze Franse les voor Nederlandse leerlingen ziet u enkele spelletjes')
- De link 'Opdrachten' onder 'Coöperatief leren' in het rechterkantlijnmenu werkt niet

Leerstof: materiaal, presentatie en taalgebruik

- In de YouTube filmpjes zijn vooral jongere kinderen te zien? Dit komt niet overeen met de leeftijdsgroep waarover in de tekst wordt gesproken (8 t/m 15 jaar)
- Welkomstpagina (<http://euregioschoolnl.wikispaces.com/home>): rol van leraren blijft onderbelicht, de nadruk ligt met name op algemene projectgerelateerde informatie. Hierdoor is het in het begin onduidelijk wat aankomende leraren precies kunnen met de informatie die in deze module beschikbaar is.
- Menu 'Stage in het buurland', paginatitel 'Proefstage'. Namen consistent houden!

- Menu ‘Opdracht’, paginatitel ‘Lesopdracht’.
- Menu ‘Moedertaal als buurtaal’, paginatitel ‘MTaVT_intro’, eerste kopje ‘Moedertaal als vreemde taal’
- De bovengenoemde links (ik wil meer weten over taalverwerving..., ik wil graag weten hoe het voelt als... etc.) op de pagina ‘MTaVT_intro’ leiden naar pagina’s met zeer uiteenlopende typen informatie. 1) bevat informatie over 2^e taalverwerving van kinderen (met name Engels), 2) bevat een voorbeeldles Turks met een aantal opdrachten (waar de opdrachten van Bastiaan en die van de aankomende leraar door elkaar lopen) en 3) bevat informatie over leerdoelen (actief/passief en Europees raamwerk CEFR)
- De inhoud van de pagina’s ‘levensecht’ en (authentiek) materiaal komt grotendeels overeen
- In tabel ‘storytelling’, op pagina en in rechter kantlijnmenu ‘verhalen’
- Zeer beknopte informatie op de TPR pagina
- ‘Zingen en rijmen’ bevat alleen een YouTube filmpje, geen additionele (theoretische) informatie. Wat is de bedoeling van dit filmpje?
- ‘Terminologie’ bevat een overzicht met de vertalingen van begrippen die in de verschillende talen (Frans, Duits, Nederlands) gebruikt worden om de grammatica te duiden. Titel kan veelzeggender (terminologie kan op van alles van toepassing zijn)

Onderwijskundig ontwerp

- De inhoud van de pagina ‘Proefstage’ bevat een activiteit (Maak een lesplan) en presenteert bronnen (een stageverslag en een video van een les NL op een Franse school). De relatie tussen de bronnen, de ondersteuning die zij voor de activiteit (kunnen) bieden en de verwachte output van de activiteit (lesplan en/of stageverslag) blijft impliciet.
- De inhoud van de pagina ‘Lesopdracht’ bevat geen expliciet geformuleerde opdracht. Het bevat wel informatie over het PPP-model voor taalonderwijs en, middels een link, over een taakgeoriënteerde aanpak. Verder bevat het een formulier. Het lijkt de bedoeling te zijn dat de aankomend docenten dit formulier invullen, hierbij gebruik makend van de verworven inzichten rond het PPP en/of het taakgeoriënteerde taalverwervingsmodel. Deze opdracht wordt echter niet expliciet gemaakt. Daarnaast wordt een samenvatting van een vierfasenmodel gegeven, waarin de 3 (!) stappen van het PPP-model in 4 fasen zijn verwerkt. Relatie tussen verstrekte bronnen en de opdracht moet duidelijker worden geformuleerd.
- Hoe staan de geboden bronnen ‘DE_NNL_Inventaris.pdf Klankinventars DE-NL’ en ‘R_NNL_Inventaris.pdf Klankinventaris FR-NL’ in relatie tot de informatie op de pagina ‘Uitspraak’. Hoe staat de geboden theoretische informatie en de opdrachtsuggesties in relatie tot hetgeen een aankomend leraar verwacht wordt te doen/kunnen tijdens een (taal)uitwisseling?
- Zijn ‘rupsje nooitgenoeg’ en de ‘kleine mol’ ook aansprekend voor kinderen van 8 t/m 15 jaar. Het materiaal lijkt hier met name toegespitst te zijn op vreemde ‘taalgevoeligheid’ voor jongere kinderen?
- De tabel en de onderwerpen in de rechtermenukantlijn bevatten eigenlijk voornamelijk mogelijke opdrachten/aanpakken tijdens een ‘andere taalles’ en afwegingen die hierbij van belang zijn. Deze kunnen gezien worden als ‘keuze-opties’ voor activiteiten in een lesplan, voor de voorbereiding van een vreemde taalles.
- Waarom is het samen ‘striptekenen’ een mooi voorbeeld van samenwerkend leren? Welke kenmerken heeft dit voorbeeld waardoor het een goed voorbeeld is? Annoteer/becommentarieer het voorbeeld!

Overkoepelend

Positief

- Teksten, schrijfstijl en tekstlengte zijn prima geschikt voor het beeldscherm
- Gebruik verschillende typen media en verschillende typen bronnen als voorbeeld, ter verduidelijking
- Balans tussen theorie en praktische voorbeelden/praktijkbeschrijvingen
- Bronnen over het algemeen relevant voor de doelstellingen van de module(n)

Voor verbetering vatbaar

Onderwijskundig ontwerp

- Didactische structurering middels een functionele inrichting (e.g. welkom, introductie, leerdoelen, voorkennis, opbouw van het materiaal, studeeraanwijzingen, begeleiding, afsluiting, studietaken/opdrachten, bronnen, colofon etc.) is beperkt aanwezig
- Activiteiten/opdrachten zijn min of meer 'verstoppt' in het materiaal: ze vormen nu niet het uitgangspunt waarvoor al het andere ondersteunend is, maar het is eerder zo dat de inhoud leidend is en activiteiten/opdrachten
- Beschikbaarheid van antwoordmodellen/uitgewerkte voorbeelden ter vervanging van begeleidingscapaciteit: Uitgewerkte voorbeelden van 'goede' lesplannen kunnen helpen om een beeld te krijgen van hetgeen van de aankomende leraar verwacht wordt en ideeën voor een aanpak te genereren

Interactiviteit en navigatie

- Duidelijke keuze voor een functionele versus inhoudelijke structuur en de reikwijdte/bereik van informatie en verwijzingen
- Check werking van links: een aantal links lijken (inmiddels) 'dood' of verwijzen naar verouderde informatie. Actualisatie is nodig, inclusief het verwijderen of herschikken van 'losse' (niet opdrachtgekoppelde) onderdelen/bronnen

Leerstof

- Voorbeelden en tips/suggesties lijken met name op een jongere groep kinderen gericht te zijn. Relevante match tussen tekst en beeldend materiaal is belangrijk. Indien tekst en beeld aanvullend zijn, is de nabijheid van beide bronnen belangrijk
- Houd naamgeving consistent en in één taal
- Referenties en bronvermeldingen ontbreken in het materiaal
- Een overzicht van gebruikte bronnen ontbreekt
- Het is onduidelijk hoe de auteursrechten/privacyrechten van het op de pagina's opgenomen materiaal is geregeld (bijv. portretrechten/toestemming van kinderen/leraren op klasfilmmpjes?, filmmpjes over rupsjenooitgenoeg/mol die op hoofd is gepoept)
- Wat zijn de toegangsrechten op het materiaal: is het voor iedereen toegankelijk of moeten mensen zich er voor registreren? (ook in verband met copyrights)
- Mogen anderen jullie materiaal kopiëren/hergebruiken? Zo ja, welke creative commons licentie is van toepassing? (zie: <http://creativecommons.nl/>)

4. Methodisch-didactisch advies en aanbevelingen

Additionele uitgangspunten

Voor de module is uitgegaan van de volgende additionele uitgangspunten. Er is/zijn:

- geen formele beoordeling/afsluiting van de module (summatief), alleen formatieve feedback op uitwerkingen is voor de aankomende leraar van belang
- geen begeleidingscapaciteit beschikbaar vanuit de Euregionale lerarenopleiding(en)
- een nadruk op door de aankomende leraar te verrichten activiteiten die bij een Euregionaal uitwisselingsproject van belang zijn. Bronnen/instrumenten zijn hiervoor (inhoudelijk) ondersteunend.
- een vastgestelde praktische/organisatorische uitwerking van de uitwisseling/stage (keuze regio, school etc.)
- een (aankomend leraren)netwerk met Euregionale uitwisselingservaring ter vervanging van begeleidingscapaciteit => community voor aankomende leraren zodat ze (vrijblijvend) leren van elkaars vragen/ervaringen/voorbeelduitwerkingen/gebruikte en gewaardeerde bronnen m.b.t. uitwisseling in de Euregio

Doelgroep, voorkennis en leerdoelen

Van aankomende leraren, in de laatste fase van de lerarenopleiding, mag verwacht worden dat er voldoende algemene kennis, inzicht en vaardigheden over pedagogiek en het formuleren van een lesplan bekend is.

In de module wordt met name aanvullende kennis verworven over specifieke mogelijkheden die een Euregio-uitwisseling op het gebied van taal en cultuur voor een les biedt, de praktische aspecten die hierbij komen kijken en mogelijke thema's en activiteiten die voor het formuleren van een lesplan gebruikt kunnen worden. Daarnaast wordt aandacht besteed aan een aantal specifieke randvoorwaarden voor het geven van lessen op het gebied van taal/cultuur aan kinderen. Het is de bedoeling dat deze kennis wordt toegepast om een concrete les/een aantal lessen op het gebied van de doeltaal en/of cultuur uit te werken. Het voorstel is om dit te vertalen naar onderstaande leerdoelen van de module.

Leerdoelen

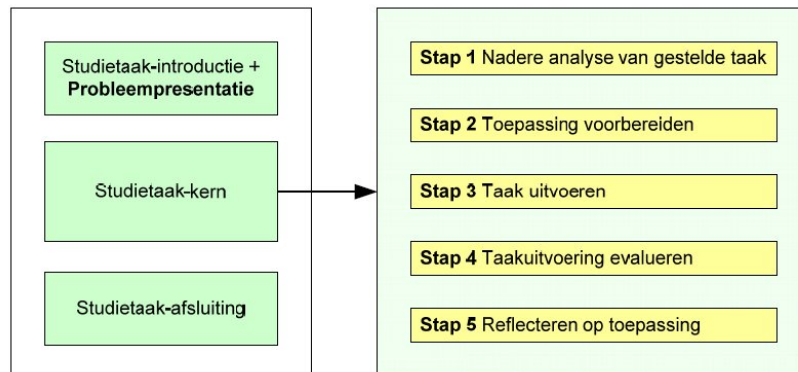
Na het volgen van deze module kunt u:

- een klassenuitwisseling/uw eigen uitwisseling naar een anders-talige/-culturele school in de Euregio organiseren en voorbereiden => dit zou een additioneel leerdoel kunnen zijn, zie inperking onder 'additionele uitgangspunten'
- een les(sen)plan voor een uitwisseling op het gebied van taal en/of cultuur tussen anderstalige leerlingen in de Euregio uitwerken, rekening houden met:
 - de leeftijd, het taalniveau en de cultuur van de leerlingen;
 - de schoolcontext, beschikbare faciliteiten (lokalen, computernetwerk) en regionale kenmerken van de uitwisselingsschool;
 - didactiek toegespitst op taal- en culturele uitwisseling
 - thema's en activiteiten (spel-, werk-, vormen etc.) toegespitst op taal- en culturele uitwisseling
- een uitwisselingsles(senreeks) op een anders- talige/culturele school in de Euregio geven
- aan de hand van uw ervaring tijdens de les(sen) stilstaan bij een aantal zaken die bij het lesgeven van de moedertaal aan anderstaligen een rol (kunnen) spelen en op basis hiervan verbeterpunten voor uw lesplan formuleren
- aan de hand van uw ervaring tijdens de les(sen) stilstaan bij een aantal zaken die bij het lesgeven in de verschillende Euregio-culturen een rol (kunnen) spelen en op basis hiervan verbeterpunten voor uw lesplan formuleren

Methodisch-didactische structuur

We baseren de alternatieve methodisch-didactische structuur op de structuur van een **toepassingstaak** (van den Boom, 2011). In een toepassingstaak gaat het om de toepassing van kennis, inzicht en vaardigheden in een praktijksituatie of simulatie. Kritische reflectie op de eigen taakuitvoering en op de waarde van eerder verworven kennis, inzicht en vaardigheden speelt een belangrijke rol.

De toepassingstaak verloopt in een aantal stappen, zoals weergegeven in figuur 2:



Figuur 2: Structuurschema van een toepassingstaak

In **stap 1** van de studietaak-kern vindt de analyse van de taak plaats. Onduidelijkheden moeten opgehelderd worden. In **stap 2** wordt de toepassing gedetailleerd en concreet voorbereid. **Stap 3** betreft de uitvoering van de taak. In **stap 4** wordt de uitvoering geëvalueerd: Wat ging er goed en waarom? Wat ging er fout en waarom? In **stap 5** vindt reflectie op de uitvoering van de toepassingstaak plaats: Wat heeft de taakuitvoering geleerd? Wat kan een volgende keer beter, hoe en waarom? Wat zijn de leerpunten?

In de studietaak-afsluiting kan een rapportage of presentatie plaatsvinden, waarbij het product dat in de toepassingstaak tot stand is gebracht centrale aandacht kan krijgen en kan worden teruggekoppeld naar de leerdoelen van de taak.

We hebben, op basis van deze structuur van een toepassingstaak, het onderstaande **voorstel voor de concrete didactische uitwerking** van het materiaal. Dit voorstel is exemplarisch uitgewerkt. Mocht een andere uitwerking toch wenselijk zijn, dan kan voor formulering van alternatieve leerdoelen en leeractiviteiten de bijlage 'Voorbeelden van werk- of actiewoorden' (ingedeeld volgens de taxonomie van Anderson & Krathwohl (2001), zie ook Wilson (2006)) gebruikt worden.

Titel: Lerarenuitwisseling in de Euregio: didactiek en praktijk

Omvang: 27 uur

Leerdoelen: zie voorstel onder paragraaf 'Doelgroep, voorkennis en leerdoelen'

Afsluiting/evaluatie: de module is afgesloten als:

- een concreet lesplan voor een klas in een bepaalde schoolcontext in de Euregio is geformuleerd
- de les is verzorgd, geëvalueerd en hierover is gerapporteerd (middels verslag/presentatie/videofragment)
- de evaluatievragenlijst is ingevuld

Voorstel voor didactisch scenario

Activiteit	Doel	Materialen/media	Begeleiding	Product	Studielast	Afsluiting/evaluatie
Studietaak 1: Voorbereiding van de les(sen)						
<p>Analyseer de context en bepaal doelstellingen van les(sen):</p> <ul style="list-style-type: none"> – school-en lescontext – achtergrond leerlingen (taal/cultuur) – beschikbare faciliteiten/materialen – <p>Lees taal-en cultuur bronnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – passend bij de kenmerken van context 	<p>Verzamelen van informatie om lesplan af te stemmen op leerlingen; schoolcontext, beschikbare faciliteiten en regionale kenmerken van de uitwisselingsschool</p>	<p><i>Instrumenten, bijv.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Checklist met vragen en bronnen van informatie (gesprekken met betrokkenen, schoolplan etc.) – Werkblad ‘Analyse context en formuleren doel van les(sen)’ <p><i>Bronnen, bijv.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Grammaticale terminologie (NL/D etc.) – Euregionale cultuurverschillen (bijv. kaarten, schoolsysteem etc.) – Tabel met relevante bronnen, ingedeeld naar taal/cultuur 	<p>Uitgewerkte voorbeelden van werkbladen ‘Analyse context en formuleren doel van les(sen)’ (goede/minder goede voorbeelden)</p>	<p>Ingevuld werkblad voor schoolcontext</p>	<p>± 6 uur</p>	<p>Zelfstandige vergelijking ingevuld werkblad ‘Analyse’ met voorbeelduitwerkingen</p> <p><i>Optioneel:</i> check op werkblad met staf uitwisselingsschool)</p>

Activiteit	Doel	Materialen/media	Begeleiding	Product	Studielast	Afsluiting/evaluatie
<p>Lees taal-en cultuurbronnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – over verschillende aanpakken voor taalverwerving – over verschillende benaderingen t.a.v. cultureel bewustzijn/besef – over kenmerken van taal-/cultuurverwerking (bijv. veelgemaakte fouten, uitspraak) <p>Bekijk de suggesties voor thema's, werkvormen en lesactiviteiten</p> <p><u>Maak een lesplan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kies een benadering – Selecteer een geschikte 	<p>Les(sen)plan uitwerken op basis van:</p> <ul style="list-style-type: none"> – didactiek toegespitst op taal-en culturele uitwisseling – thema's en activiteiten (spel-, werk-, vormen etc.) toegespitst op taal-en culturele uitwisseling 	<p><i>Instrumenten, bijv.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – template les(sen)plan (zie: http://euregioschoolnl.wikispaces.com/lesopdracht) <p><i>Bronnen, bijv.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – pluralistische benadering talen/leren (CARAP-FREPA database) – PPP-aanpak – 4 fasenmodel – Taakgeoriënteerde aanpak – Bestaand materiaal (Austausch, 2001-2011) – Werkvormen – Activiteiten 	<p>Uitgewerkte voorbeelden van lesplannen (goede/minder goede voorbeelden)</p> <p>Tips (ter verbetering) en tops (goed!) bij voorbeelden van lesplannen bekijken (eventueel vanuit perspectief leraar zelf/leerling/collega en/of begeleider)</p>	Uitgewerkt lesplan	± 10 uur	<p>Zelfstandige vergelijking eigen lesplan met voorbeelduitwerkingen</p> <p>Bekijk evaluatiepunten bij uitgevoerde lesplannen</p> <p><i>Optioneel:</i></p> <p>Vraag om feedback van een of meer ervaren collega(s) 'aankomende leraren' op basis van hun ervaring:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Op dezelfde school – In dezelfde regio – Met hetzelfde type leerlingen – Met vergelijkbare werkvormen/activiteiten – Etc. <p>Zoek een contactpersoon/vakcollega op (beoogde) partnerschool via online fora (bijv. via Kennisnet.nl; European SchoolNet; International Education and Resource Network (IERN)) etc.</p>

Activiteit	Doel	Materialen/media	Begeleiding	Product	Studielast	Afsluiting/evaluatie
uitwerking (combinatie van thema/ werkvorm en activiteit(en))						
Studietaak 2: Uitvoering						
Geef de les(sen) – Let tijdens de les op een aantal vooraf gekozen (persoonlijke) punten uit de checklist – Verzamel feedback van studenten – Maak foto's/verzamel beeldend materiaal	Uitwisselingsles (sen) op een anders-talige/culturele school in de Euregio geven	<i>Instrumenten:</i> – Checklist aandachtspunten om tijdens les op te letten/op in te springen	n.v.t.	Leservaring	± 2 uur (lestijd zelf valt buiten scope van module)	<i>Optioneel:</i> vraag een betrokkene (bijv. ervaren docent op school): – Tijdens de les te observeren. Wat ging goed/wat ging niet goed? – Foto's/opnamen te maken
Studietaak 3: Evaluatie						
Evalueer de les(sen) – Reflecteer op de les en maak een reflectieverslag – Formuleer verbeterpunten voor uw lesplan	Reflectie op het lesgeven: – van de moedertaal aan anderstaligen – in de verschillende Euregio-culturen Bewust zijn van	<i>Instrumenten:</i> – Checklist reflectievragen, bijv.: ○ Wat ging goed en waarom?/wat ging fout en waarom? ○ Wat heb je van de leservaring	Uitgewerkte (geannoteerde) voorbeelden van reflectieverslagen (goede/minder goede voorbeelden)	Reflectieverslag	± 5 uur	

Activiteit	Doel	Materialen/media	Begeleiding	Product	Studielast	Afsluiting/evaluatie
	sterke/minder sterke punten van les en verbeterpunten	<p>geleerd? Wat kan volgende keer beter, hoe en waarom? Wat zijn de (persoonlijke) leerpunten?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Template reflectieverslag <p><i>Bronnen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Feedback leerlingen - (Opnamen) 				
Studietoek 4: Presentatie en afsluiting						
<p>Rapporteer/ presenteer de leservaring</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bundel je analyse, lesplan en je reflectie in een verslag - Maak deze beschikbaar binnen je portfolio en/of netwerk 	Beschikbaar maken van ervaring voor derden	<p><i>Instrumenten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Template uitwisselingsverslag 	Uitgewerkte voorbeelden van uitwisselingsverslagen (goede/minder goede voorbeelden)	Uitwisselingsverslag	± 3,5 uur	Beoordeling uitwisselingsverslag bij stagebegeleider
Vul de vragenlijst in	Help de module te verbeteren	<ul style="list-style-type: none"> - Wat was (niet) handig? - Wat heb je gemist? etc... 	n.v.t.	Ingevulde vragenlijst	± 0,5 uur	
Totaal					± 27 uur	

De **menustructuur** kan er als volgt uit zien³:

- **Welkom** - welkom/testimonials door ‘docenten’/‘ervaringsdeskundigen’ (andere aankomende leraren die uitwisselingsles hebben gegeven) middels korte videofragmenten
- **Introductie** – algemene introductie op module en benodigdheden (bijv. min computereisen, bandwijdte, programmatuur), waarna vervolgens gedetailleerde informatie over:
 - **Leerdoelen en doelgroep**
 - **Voorkennis** – Verwachte domeingerelateerde en algemene voorkennis/vaardigheden (bijv. computervaardigheden)
 - **Opbouw module** – Uitgangspunten (bijv. zelfstandig studeerbaar) en structuur
 - **Studeeraanwijzingen** – Beschrijving studeerproces en praktische uitleg werking omgeving i.r.t. studietaken en opdrachten
 - **Context en community** - Profiel, portfolio en netwerk
 - **Begeleiding** – middels antwoordmodellen/uitgewerkte ‘goede’ voorbeelden
 - **Afsluiting** – reflectie op ervaring (bijv. rapportage over uitwisseling en/of door vastleggen van ervaring in kort videofragment, dat vervolgens weer op de site beschikbaar kan worden gemaakt)
 - **Colofon** – namen en organisaties van ontwerpers en ontwikkelaars van de module
- **Studietaak 1**
 - **Opdracht 1.1.**
 - **Opdracht 1.2.**
 - **Opdracht 1.x.**
- **Studietaak 2**
 - **Opdracht 2.1.**
 - **Opdracht 2.2.**
 - **Opdracht 2.x.**
- **Bronnen**
- **Printversie**

Algemene aanbevelingen voor ontwikkeling van een online module

Techniek, beheer en ondersteuning

- Beschikbaarheid van:
 - helpdesk/ondersteuning/handleiding(en) en hosting van site
 - beheerder site (voor updates, fouten e.d.)
 - back-up faciliteiten
 - zoek-en vindfuncties
- Platform-keuze (en daarbinnen geboden functionaliteit) afhankelijk van definitieve didactische keuzen (bijv. OpenU, Moodle, Blackboard hebben alle(n) specifieke voor-en nadelen). Een Wiki achten we minder geschikt als platform voor dit ontwerpvoorstel, hetgeen echter niet wil zeggen dat een Wiki goed dienst kan doen als onderdeel van de totale online omgeving.

Interactiviteit en navigatie

- Bekijk het aantal ‘muisklikken’ dat noodzakelijk is om bij een bepaalde activiteit/bron te komen. Probeer dit aantal zo laag mogelijk te houden.
- Houdt de navigatiepaden eenduidig via ‘vaste’ paden

³ Afgeleid van: Brand-Gruwel, S. (2011). Basis menustructuur Onderwijswetenschappen.

Leerstof: materiaal, presentatie en taalgebruik

- Houd de benoeming van koppen, titels en begrippen consistent. Kies voor één taal en houd dit ook consistent (bijv. cultural awareness & intercultureel leren)
- Aandacht voor bronvermelding en auteursrechten, van anderen maar ook van 'eigen' materiaal

5. Bronnen

Anderson, L. W. and David R. Krathwohl, D. R., et al (Eds.) (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. Allyn & Bacon. Boston, MA (Pearson Education Group).

Austausch/uitwisseling (2001-2011). Duits-Nederlandse uitwisseling in het onderwijs.
http://www.uitwisseling.de/index.php?option=com_content&view=article&id=628&Itemid=57&lang=nl
http://www.uitwisseling.de/index.php?option=com_content&view=article&id=629&Itemid=57&lang=nl
<http://www.uni-muenster.de/HausDerNiederlande/Zentrum/Projekte/Schulprojekt/>

Boom, van den, G. (2011). *Ontwerpen met modellen. Het ontwikkelen van cursussen met een elektronisch werkboek voor de Open Universiteit*. Instellingsbreed Programma Onderwijs (IPO). Heerlen: Open Universiteit.

Brand-Gruwel, S. (2011). *Basis menustructuur Onderwijswetenschappen*. Heerlen: Open Universiteit.

De Craene, B., Rusman, E., Nadolski, R. & Van den Boom, G. (zj). *Interne werkdocumenten van het project DIDAMO uitgevoerd bij OTEC*. Heerlen: Open Universiteit.

Dekeyser, H., Huisman, W., Rusman, E., Schlusmans, K., Wagemans, L. (2000). *Ontwikkelen van een elektronische leeromgeving*. In: *OnderwijsInnovatie*, 2e jaargang, nummer 2, juni 2000, pp.17-24. Heerlen, Open Universiteit Nederland. [Available online: <http://studienet.ou.nl/bbcswebdav/institution/OTEC/BKO/A0341B/OI%20-artikel%203.pdf>].

MacDonald, C., Thompson, T.L. (2005). Structure, Content, Delivery, Service, and Outcomes: Quality e-Learning in higher education. *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, 6(2). [Available online: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/rt/prinTerFriendly/237/321>].

Kennisnet (2007). *Handreiking Kwaliteit digitaal leermateriaal*. [Available online: http://digitaalleermateriaal.kennisnet.nl/attachments/1549829/KEN_Handreiking_kwaliteit.pdf].

Kennisnet (2009). *Leren arrangeren en ontwikkelen van digitaal leermateriaal*. (bedoeld om opgenomen te worden in het programma van lerarenopleidingen). [Available online: <http://digitaalleermateriaal.kennisnet.nl/maken/modulevoorlerarenopleidingen>].

Shelton, K., Isernhagen, J. (2012). *Examining Elements of Quality within Online Education Programs in Higher Education*. In: *NCPEA Handbook of Online Instruction and Programs in Education Leadership*, pp. 1-12. NCPEA Publications. [Available online: <http://cnx.org/content/m42272/latest/>].

Weston, C., Gandell, T., McAlpine, L. & Finkelstein, A. (1999). Designing Instruction for the context of Online Learning. *The Internet & Higher Education*, 2(1), pp. 35-44.

Wilson, L.O. (2006). *Curriculum Pages: Beyond Bloom - A new Version of the Cognitive Taxonomy*. [Available online: <http://www4.uwsp.edu/education/lwilson/curric/newtaxonomy.htm>].

6. Bijlage: Voorbeelden van werk-of actiewoorden ⁴

Deze bijlage bevat een overzicht van werkwoorden en activiteiten die gebruikt kunnen worden bij het **formuleren van leerdoelen en het specificeren van leeractiviteiten**. Het overzicht is niet volledig; andere werk-of actiewoorden kunnen zeker ook gebruikt worden.

Knowledge dimension *Factual knowledge*: feiten en begrippen

	Voorbeelden van werk- of actiewoorden
<i>Weten</i>	Lees; luister naar; herlees; bestudeer; memoriseer; automatiseer; observeer; som op; benoem; zoek op; herhaal; maak samenvatting
<i>Begrijpen</i>	Beluister; herlees; observeer; geef een voorbeeld van; verbind met/relateer; schematiseer; vat samen; verklaar; vul aan; vul in; positioneer, verbind met/koppel; (her-)orden; neem een kijkje in de praktijk
<i>Toepassen</i>	Gebruik; som op; pas toe; geef een voorbeeld; schematiseer; verklaar; vul aan; rangschik; vergelijk; concretiseer; imiteer; selecteer; lokaliseer; synthetiseer; stel op; becommentarieer; onderbouw; kies; bedenk mogelijkheden om
<i>Analyseren</i>	Geen afzonderlijke activiteiten; bij alle activiteiten is automatisch sprake van geïntegreerd gebruik van feiten en begrippen
<i>Evalueren</i>	
<i>Creëren</i>	

Knowledge dimension *Conceptual knowledge*: Relaties, structuren en theorieën

	Voorbeelden van werk- of actiewoorden
<i>Weten</i>	Lees; beluister; herlees; bestudeer; memoriseer; automatiseer; observeer; som op; benoem; vul in; selecteer; lokaliseer; vat samen
<i>Begrijpen</i>	Lees; observeer; geef een voorbeeld; relateer; schematiseer; verklaar; vul aan; positioneer; verbind met/koppel aan; (her-)orden; argumenteer; rangschik de elementen; completeer; reconstrueer; voorspel een volgende scène; schrap alle bijzaken (bijv. in een tekst); schrijf voor- en tegenargumenten op; verplaats je in het standpunt van
<i>Toepassen</i>	Pas toe; geef een voorbeeld; verklaar; selecteer; denk na over; brainstorm; imiteer; beargumenteer; onderbouw; schrijf een samenvatting of essay; bediscussieer; neem deel aan; verbeter; herschrijf een (bijv. betoog); neem nota; beoordeel; werk uit; becommentarieer; generaliseer; voorspel; bedenk een analogie; verdedig; geef metafoor of analogie; vertaal naar positie x; ga op onderzoek uit om informatie te verzamelen; bedenk en noteer wat fout kan gaan in een proces; beoordeel de juistheid van beweringen; motiveer de juistheid van beweringen; breng een probleem of

⁴ Bewerkt product van het DIDAMO project, n.a.v. Anderson- Krathwohl taxonomie (2001). Uit: De Craene, B., Rusman, E., Nadolski, R. & Van den Boom, G. (zj). *Interne werkdocumenten van het project DIDAMO uitgevoerd bij OTEC*. Heerlen: Open Universiteit (OU). In: Boom, van den, G. (2011). *Ontwerpen met modellen*. Heerlen: OU.

	verschijnsel vanuit het perspectief van verschillende rollen in kaart; completeer; reconstrueer (bijv. een weggelaten paragraaf); schrijf een toelichting bij een figuur of schema; schrijf een instructie bij een tekening; schrap bijzaken uit een tekst en laat alleen relevante uitspraken staan; noteer voor- en tegenargumenten; stel toetsvragen op die aan bepaalde criteria voldoen; schrijf een voorstel voor een complexe taak; neem interviews af; verdedig schriftelijk een stelling of idee; schrijf een opiniestuk of krantenartikel; verdedig een willekeurige positie in een debat
<i>Analyseren</i>	Werk volgende casus uit; bediscussieer; vergelijk; vergelijk theorie a en b voorspel; analyseer; schematiseer; modelleer
<i>Evalueren</i>	Evalueer; geef commentaar; geef je eigen visie op; beoordeel; probeer uit; test; beproef
<i>Creëren</i>	Presenteer (mondeling, schriftelijk, visueel); maak een planning voor . . .; beargumenteer; definieer; schrijf een toelichting bij een figuur of schema; schrijf een instructie bij een tekening; vat een tekst samen in bijv. 120 woorden; stel toetsvragen op die aan bepaalde criteria voldoen; verdedig (schriftelijk of mondeling) een willekeurige positie in een debat over theorie X; formuleer kritiek op . . .; verbeter

Knowledge dimension *Procedural knowledge*: Methoden, procedures en vaardigheden

	Voorbeelden van werk- of actiewoorden
<i>Weten</i>	Lees; beluister; bekijk; observeer; bestudeer; verbind met; selecteer; denk na over; brainstorm; neem deel aan; automatiseer
<i>Begrijpen</i>	Lees; beluister; bekijk; observeer; vergelijk; geef een voorbeeld; verklaar; beargumenteer; bediscussieer; vat samen; duid onwetenschappelijke en/of niet ter zake doende elementen aan in een tekst of opname van een discussie; verplaats je in het standpunt van
<i>Toepassen</i>	Beargumenteer; schrijf een pleidooi, essay, betoog; bediscussieer; vat samen; help; neem deel aan; verbeter; bereken; reflecteer op; diagnosticeer; maak een verslag over; bedenk een doemscenario; beoordeel de juistheid van beweringen; motiveer de juistheid van beweringen; schrijf een recensie; verzamel argumenten voor een bepaald standpunt; lees een tekst en vergelijk met een theorie of met uw eigen opvatting
<i>Analyseren</i>	Presenteer mondeling / schriftelijk / visueel; werk volgende casus uit; schrijf een essay, plan, observatieverslag; ontwerp toetsvragen, muurkrant, poster; interview; ondervraag; onderzoek; schrijf een artikel, een review; maak slides, een diareeks; neem deel aan ...; modelleer; integreer; voorspel; diagnosticeer; breng een probleem of verschijnsel vanuit het perspectief van verschillende rollen in kaart; schrijf een kritische recensie; verdedig in een debat een willekeurige positie; schrijf een toelichting bij een figuur of schema; schrijf een instructie bij een tekening; stel toetsvragen op die aan bepaalde criteria voldoen; schrijf een voorstel voor een complexe taak; schrijf een projectplan; schrijf een ingezonden brief naar een krant over een actueel thema; evalueer een gebeurtenis, een event, een product
<i>Evalueren</i>	
<i>Creëren</i>	